

LESY JAKO SOUČÁST KRAJINY A ZDROJ POZNÁNÍ

Závěrečná zpráva za rok 2017 o naplňování cílů aktivity v rámci STRATEGIE AV21, PROGRAM ROZE

Hlavní řešitel: RNDr. Petr Petřík, Ph.D., Botanický ústav AV ČR, v. v. i.

Spoluřešitelé: Mgr. Veronika Jílková, Ph.D., Biologické centrum AV ČR, v. v. i., Mgr. Jana Stachová, Ph.D., Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., JUDr. Hana Müllerová, Ph.D., Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

Cíle aktivity byly naplněny:

- V rámci Platformy pro udržitelné hospodaření v krajině se podařilo **zapojit odborníky do veřejné debaty a na základě vědeckých poznatků připravit návrhy potřebných změn právní úpravy** reagující na tyto nové poznatky a seznamovat s nimi veřejnost. Spolupracujeme s Úřadem vlády ČR na legislativních krocích a komunikujeme s veřejností.
- Zveřejněna **tisková zpráva s výsledky dotazníkového šetření mapujícího vztah české veřejnosti k lesu** jako krajinnotvornému prvku, pasečnému hospodaření a způsobů využívání lesa (ekonomické, sociální, volnočasové). Proběhlo několik setkání s konkrétními výstupy.
- Úspěšně jsme realizovali **1 seminář a 1 veřejné diskuzní fórum na vybraná lesnická témata**.
- Publikace **brožury v rámci edice Academia „Strategie AV21“ na téma aktuálního stavu výzkumu a ochrany lesů v ČR** zaslána do redakce Academia
- Rozpracovali jsme **webové stránky k lesnické problematice** umožňující širší informování o cílech, realizaci a výstupech projektu včetně využití sociálních sítí. Tématem se zabývala většina příspěvků na webových stránkách.
- Zahájili jsme guerillovou **propagační kampaň projektu** na přitáhnutí pozornosti soukromých vlastníků či uživatelů lesa, aby si představili, co se stane za různých scénářů globálních změn a hospodářských zásahů. Výstupy budou představeny formou krátkých spotů.
- Zapojili jsme **středoškolské studenty** do drobných projektů zaměřených na ochranu biodiverzity lesa a lesních půd a následně prezentovali na školách a v rámci Vědeckého treku a v rámci projektu Otevřená věda II a SOČ.
- **Zpráva o zhodnocení platné právní úpravy** (lesní zákon) s návrhy na její změny byla zaslána ve spolupráci s ÚSP AV ČR na Úřad vlády ČR.

1. Obecný přehled

Botanický ústav AV ČR koordinoval celý projekt, v rámci něhož spravuje také webové stránky Platformy pro krajinu (www.nasekrajina.eu; nově vytvořena i anglická mutace). Stránky přinášejí aktuální informace o činnosti, tematicky příbuzné články a aktuality

propojuje se sociálními sítěmi. Nově byly v souladu s cíli projektu zaměřeny na problematiku biodiverzity a hospodaření v lese. Detailně je činnost představena níže. V rámci Otevřené vědy proběhl projekt ve spolupráci s Toulcovým dvorem a dva odborné a diskusní semináře ve spolupráci se všemi partnery projektu. Do redakce Academia se připravuje sborník Strategie AV21 (vyjde příští rok). S výstupy byli také průběžně informováni členové [Výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu](#) pod Radou vlády pro udržitelný rozvoj.

Biologické centrum AV ČR se účastnilo vedení studentů při odborných stážích (Veronika Jílková). Jedná se o dvě středoškolské studentky, které práci provádějí v rámci SOČ, a jednu vysokoškolskou studentku, která práci provádí v rámci Otevřené vědy II. Vysokoškolská stáž probíhá od začátku roku a zabývá se rozkladem labilního a stabilního uhlíku v půdách jehličnatých lesů. SOČ probíhají od září a zabývají se porovnáním rozkladu labilního a stabilního uhlíku v půdách jehličnatých a listnatých lesů a porovnáním ukládání uhlíku z listnatého opadu v půdách v listnatém, smíšeném a jehličnatém lese. Cílem pro studentky je uvědomit si koloběh uhlíku v lesních půdách a jaké změny přinese změna jehličnatých monokultur na původní smíšený, případně listnatý les. Zároveň proběhla přednáška v rámci Týdne vědy a techniky (13. 11.): *Co se děje se spadáním listím aneb uzavřený cyklus živin v přírodě* (Veronika Jílková). V rámci semináře v Průhonicích 3. 11. proběhla přednáška Václava Pižla: *Rozmanitost živočichů v lesních půdách*.

Sociologický ústav AV ČR provedl dotazníkové šetření názorů veřejnosti na lesy a hospodaření v nich v souvislosti s klimatickou změnou. Sběr dat uskutečnilo v červnu 2017 Centrum pro výzkum veřejného mínění pomocí kvótního výběru a celkový počet dotázaných byl 983. Z dat byla publikována tisková zpráva, která měla ohlas v médiích (viz níže). V Ekolistu byl publikován rozhovor o názorech veřejnosti na lesy v Česku s autorkou Janou Stachovou. Ve sborníku Strategie AV21 bude publikován text „Lesy ve veřejném diskursu“ (Jana Stachová). Dále byla provedena kvalitativní případová studie názorů odborníků na stav a hospodaření v českých lesích s ohledem na klimatickou změnu. Základem pro tuto studii jsou data získaná prostřednictvím hloubkových rozhovorů s odborníky z oblasti lesnictví (lesníci, vědci, zástupci státní správy, zástupci dřevozpracujícího průmyslu). V Ekolistu byl 30. 11. 2017 publikován popularizační článek [Sociologická analýza ukazuje, proč se odborníci neshodnou na tom, co s českými lesy](#) a 2. 1. 2018 článek [Lidé si nepřejí mít lesy protkané asfaltkami](#). Výsledky z dotazníkového šetření i kvalitativní studie byly prezentovány na semináři *Les jako součást krajiny a zdroj poznání* v listopadu.

Ústav státu a práva AV ČR analyzoval stávající právní úpravu ochrany lesa, a to v kontextu expertních zpráv kritizujících převažující způsob hospodaření v českých lesích a v souvislosti s dokumenty, které zdůrazňují potřebu reformy přístupu k lesům z důvodu klimatických změn. Zvláštní pozornost byla věnována systémům certifikace dřeva a významu tohoto tržního nástroje pro ochranu lesa a pro podporu přírodě blízkého lesního hospodaření. Zhodnocení platné právní úpravy a návrhy možných změn byly prezentovány na semináři *Les jako součást krajiny a zdroj poznání* a ve společné publikaci. Dílčí poznatky z tohoto výzkumu jsou rovněž využívány pro potřebu formulace odborných stanovisek Komise pro životní prostředí AV ČR.

Detailní přehled rozčleněný na následující kategorie

- **Spolupráce s podniky**

- **Pracovní setkání s přímou účastí zástupců průmyslových podniků a pěstitelských podniků**

P. Petřík se zúčastnil jednání v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR na setkání [Řešení nedostatku dřeva FSC pro nábytkářský průmysl](#) (12. 9. 2017), kde vystoupili zástupci Asociace českých nábytkářů a Klastř českých nábytkářů spolu se Svazem průmyslu a dopravy ČR, Hospodářskou komorou, Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů České republiky, Svazem českých a moravských výrobních družstev.

- **státních orgánů**

Seminář Senátu PČR [Komplexní přístupy k adaptaci krajiny na klimatickou změnu](#), 27. 11. 2017, aktivní účast J. Fanty, který vyzval ke spolupráci v pracovní skupině pro novou koncepci lesnictví.

Fórum krajinářské architektury 2017 (Hospodaření s vodou v krajině městské i volné), Praha, 24. 11. 2017, účast J. Fanty v zapojení pracovní skupiny RVUR pro krajinu.

Seminář Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR [Negativní dopady těžby](#), 31. 8. 2017 řešil především příčiny a dopady kalamitní situace na severní Moravě a ve Slezsku, které lze očekávat v blízké době i v jiných částech České republiky. Účastnili se P. Petřík a J. Fanta – došlo k předání stanoviska Komise pro životní prostředí AV ČR a zapojení do diskuse. Prezentace záznamu ze semináře vypracovaného SSČ AV ČR na sociálních sítích. (celkem osloveno 240 lidí).

Seminář k [25. výročí sítě Natura 2000 a programu LIFE](#), 22. 5. 2017, pořádalo MŽP, Botanický ústav AV ČR, propagace na webu. P. Petřík představil aktivity Platformy v samostatném příspěvku.

- **veřejných institucí**

Elektronická anketa [Jak vnímáme hospodaření v našich lesích?](#) probíhala v červnu 2017 a výsledky byly zaslány SOÚ AV ČR. Detaily viz výše.

Seminář [Zalesňování zemědělských půd](#), pořádal VÚMOP, 17. – 18. 5. 2017, účast J. Fanty a P. Petříka. Příspěvek M. Vítkové a kol. „Ekologická rizika zalesňování zemědělských půd nepůvodními dřevinami – invazní akát jako modelový druh“ byl zveřejněn v samostatném sborníku s dedikací k Strategii AV21.

Konference Význam lesů s vysokou ekologickou stabilitou v krajině, 9. 3. 2017, pořádaly ČZU a AOPK ČR. Vystoupil člen J. Fanta s přednáškou [Společenská objednávka pro lesní hospodářství v době vrcholící průmyslové revoluce a dnes](#). Příspěvek se stejným názvem bude zaslán do časopisu Živa.

- **Činnost pro státní správu**

Byla vypracována celkem tři stanoviska Komise pro životní prostředí AV ČR:

- o [Stanovisko k semináři Les jako součást krajiny a zdroj poznání](#), 3. 11. 2017
- o [Stanovisko k seminářům PS PČR na téma těžby a certifikace lesů](#), 28. 8. 2017
- o [Stanovisko k návrhu Vyhlášky o ochraně půdy před erozí](#), 29. 6. 2017

- **Činnost pro veřejný sektor (lesnictví)**

[Conference for protection of old growth forest in Europe](#), Brusel, 13. – 14. 9. 2017. J. Fanta na workshopu uplatnil konkrétní příklady pozitivního přístupu k řešení ochrany „old-growth forests“ v ČR na základě podkladů, které mu poskytl prof. Tomáš Vrška. Zároveň zaujal stanovisko k současné negativní situaci v Rumunsku, kde se jako člen nizozemského expertního týmu PIN-MATRA podílel v letech 2000–2005 na inventarizaci tamních pralesů a vytváření příslušné databáze, kterou současná rumunská vláda nakázala zlikvidovat. Byl požádán vedením konference, aby podal svědectví nebo výsledky tohoto projektu pro další potřebu. Rumunští zástupci informovali, že se situaci snaží řešit výkupem pozemků, které financuje zvláštní fond vytvořený na základě spolupráce mezinárodních a rumunských iniciativ. Spolupráce pokračuje. (Osloveno na Facebookovém profilu 3 660 lidí.)

[2nd International Conference on Forests](#), Neuschönau, 26. – 29. 4. 2017 pořádal NP Bayerischer Wald. Členové Platformy J. Petřík a J. Fanta prezentovali poster. Konference propagována na Facebook profilu (osloveno 118 lidí).

J. Fanta zpracoval článek **Nakládání s krajinou jako součást kultury soudobé společnosti** a zaslal do Geographica Slovaca s dedikací k projektu. Článek je v recenzním řízení.

Do recenzního řízení monotematického čísla časopisu *Journal of Landscape Ecology* je připraven článek J. Fanty a P. Petříka **Forests and Climate Change in the Czech Republic: an appeal to responsibility**.

P. Petřík recenzoval rukopis publikace EASAC Report [Sustainability and Multi-functionality in Europe's forests](#).

- **Kulturně-vzdělávací činnost, popularizační akce**

Účast J. Fanty a P. Petříka na [Fóru pro udržitelný rozvoj](#) (12. 12: 2017), kde byla dohodnuta spolupráce na další rok se zástupci RVUR a dalšími účastníky.

V rámci [LesFestu](#) v Hradci Králové 1. 12. 2017 byl R. Hédl přizván jako expert k diskusi po promítání filmu Inteligentní stromy. Akce byla pro střední školy v Trutnově a Hranicích a účastnilo se jí asi 300 lidí.

Setkání [Inovační platformy pro oblast Smart Cities](#), 14. 11. 2017, Dolní Břežany. Setkání se zúčastnil P. Petřík a domluvil spolupráci se SIC na další aktivity Platformy pro krajinu.

Dvě exkurze v rámci [Týdne vědy a techniky](#) (7. a 9. 11. 2017) do Průhonického parku vedl P. Petřík pro asi 30 účastníků.

Seminář [Les jako součást krajiny a zdroj poznání](#) spojený s exkurzí 3. – 4. 11. 2017, publikována tisková zpráva.

[Vědecká cukrárna: Jak uchovat naši krajinu pro další generace.](#) Výstava v Planetáriu Ostrava. Vernisáž 27. 10. 2017.

Focus Václava Moravce „[V lese](#)“, 5. 9. 2017. V pořadu vystoupil Josef Fanta jako jeden z panelistů. Odkaz na záznam zveřejněn a propagován na Facebook profilu (osloveno 2 971 lidí).

[Vědecký trek](#) v Průhonickém parku, 25. 6. 2017 členové Platformy se podíleli na organizaci popularizační akce Botanického ústavu AV ČR. Propagováno na webu Platformy. Účastnilo se několik stovek lidí.

[Diskusní seminář na téma využití výsledků badatelské komunity k podpoře politických rozhodnutí](#), 19. 5. 2017, předneseny příspěvky J. Fanty a P. Petříka, Krylo se s aktivitou Priority půdně biologického výzkumu.

[Pracovní seminář Komise pro životní prostředí AV ČR na téma: Národní parky ČR.](#) 4. 4. 2017, AV ČR. Spoluorganizoval člen Platformy P. Petřík. Propagace akce na Facebook profilu (osloveno 654 lidí).

[Seminář České lesy: cesta k udržitelnému hospodaření](#), 29. 3. 2017, Praha, aktivní účast P. Petříka jako panelisty.

Výstava o krajině v návštěvnickém centru NP Šumava na Kvildě, leden – březen 2017. Propagováno na Facebook profilu (osloveno 30 lidí).

- **Jiné akce**

28. 11. 2017 – účast J. Fanty na odborném školení [Metoda Marteloscope u LČR](#). Metoda vznikla ve Francii a jejím cílem je začlenit praktické přístupy lesního hospodaření a ochrany přírody do společného cíle zlepšení podmínek pro biodiverzitu na konkrétním stanovišti pro zachování funkce lesa.

18. 10. 2017 proběhlo ve spolupráci se SSČ AV ČR **natáčení reportáže** s hercem P. Vackem pro potřeby dvou krátkých spotů, které upozorňují na udržitelné hospodaření v lesích. Spoty se finalizují.

16. 10. 2017 proběhlo ve spolupráci se SSČ AV ČR **natáčení reportáže** s R. Hédlem o výsledcích výzkumu lesů na Pálavě. Spot se dokončuje.

Do konce roku vyjde **rozhovor** s Josefem Fantou o lesích v časopise [Instinkt](#).

19th Council of Europe Meeting of the Workshops for the Implementation of the European Landscape Convention, 5.–6. 9. 2017 v Brně, účast P. Petříka a dalších zástupců Platformy.

Seminář Přípravné a pomocné dřeviny – šance pro obnovu lesů po kalamitách, pořádalo Pro Silva Bohemica, 12. 5. 2017. Za Platformu se účastnil J. Fanta.

Propagace knihy „Krajina a lidé“, edice Průhledy, nakl. Academia, editoři členové Platformy P. Petřík, J. Macková a J. Fanta. Propagace vydání knihy na Facebook profilu (osloveno 823 lidí) a na Vědeckém treku, kde byl slavnostně vyhlášen vítězný návrh **Soutěže o logo Platformy pro krajinu**, osloveno 2917 lidí.

2. Ohlasy na uvedené akce ve veřejnosti, v médiích, mezi podnikateli a politiky.

V roce 2017 byly rozeslány celkem čtyři **Zpravodaje Platformy pro krajinu** (7. 4.; 18. 5.; 6. 8.; 14. 10.) na více než 500 adresátů.

Facebook profil Platformy pro krajinu má k 18. 12. 2017 247 sledujících a 234 likes.

Youtube kanál Botanického ústavu – portál pro uveřejňování videí s relevantní tematikou pro činnost Platformy (celkem 16 845 shlédnutí všech videí).

Ohlasy k tiskové zprávě SOÚ AV ČR:

http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/lidem-se-v-lesich-libi-divoka-priroda-ukazal-vyzkum/1554822?utm_source=rss&utm_medium=feed, 25.11.2017

<http://www.radio.cz/cz/rubrika/zpravy/lidem-se-v-lesich-libi-divoka-priroda-ukazal-vyzkum>, 25.11.2017

<http://www.radio.cz/cz/rubrika/bulletin/denni-souhrn-zprav-2017-11-25>, 25.11.2017

https://www.tyden.cz/rubriky/relax/ostatni/cechum-se-v-lesich-libi-divoka-priroda_456192.html, 26.11.2017

<http://www.tretiruka.cz/news/nejvic-lesum-skodi-znecistene-zivotni-prostredi/>

<http://domaci.eurozpravy.cz/ekologie-a-zemedelstvi/208034-vztah-cechu-k-lesum-pruzkum-potesil-ekology-ukazal-ale-i-paradox/>

Ohlas na seminář KŽP:

<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/tiskove-zpravy/les-jako-soucast-krajiny-a-zdroj-poznani-2>

<http://zpravodajstvi.ecn.cz/index.stm?x=2508343>

Psali o nás:

<http://www.nase-voda.cz/statni-lesnici-posuzuji-na-ctyrech-lokalitach-hodnotu-stromu/>

<http://www.nase-voda.cz/vse-pripravila-pripravuje-platforma-pro-krajinu-strategie-av21/>

<http://www.silvarium.cz/zpravy-z-oboru-lesnictvi-a-drevarstvi/josef-fanta-clovek-v-jedovatem-prostredi-neprezije-koktejl>

http://www.culturenet.cz/aktuality/navrhnete-logo-platformy-pro-krajinu/n:21837/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_term=grapheion%40volny.cz&utm_campaign=-aktuality-12-2017

https://twitter.com/Akademie_ved_CR/status/831865928476422145

<https://www.vlada.cz/assets/ppov/udrzitelny-rozvoj/vybory-rvur/20150902-Krajina-budoucnosti.pdf>

<http://jiritopka2014.blogspot.cz/2016/09/lesnik-ekolog-prof-ing-josef-fanta-csc.html>

Další reporting tisku na semináře KŽP zpracovává SSČ AV ČR.